

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI TASHQI ISHLAR VAZIRLIGI
JAHON IQTISODIYOTI VA DIPLOMATIYA UNIVERSITETI
O‘ZBEK VA RUS TILLARI KAFEDRASI HAMDA
YEVROPA VA TURKIY TILLAR KAFEDRASI**

**TASHQI SIYOSIY VA TASHQI IQTISODIY ALOQALAR UCHUN
KADRLAR TAYYORLASHDA TIL TA’LIMI VA TARJIMA MASALALARI**

**(ЯЗЫКОВОЕ ОБУЧЕНИЕ И ВОПРОСЫ ПЕРЕВОДА ПРИ
ПОДГОТОВКЕ КАДРОВ ДЛЯ ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКИХ И
ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ) MAVZUSIDAGI XVI
AN’ANAVIY ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA**

TO‘PLAMI

2026-YIL 28-MART

TOSHKENT – 2026

Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universitetining O‘zbek va rus tillari kafedrası hamda Yevropa va turkiy tillar kafedrası tomonidan 2026-yil 28-martda o‘tkazilgan **“Tashqi siyosiy va tashqi iqtisodiy aloqalar uchun kadrlar tayyorlashda til ta’limi va tarjima masalalari”** mavzusidagi ilmiy-amaliy konferensiya to‘plami JIDU Ilmiy muvofiqlashtiruvchi kengashning 2026–yil iyundagi majlisi qarori bilan nashrga tavsiya etildi.

“Tashqi siyosiy va tashqi iqtisodiy aloqalar uchun kadrlar tayyorlashda til ta’limi va tarjima masalalari” mavzusidagi ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to‘plami // – Toshkent: JIDU, 2026. – 275 bet.

Mas’ul muharrir:

O‘zbek va rus tillari kafedrası mudiri, dotsent
Yevropa va turkiy tillar kafedrası mudiri,
dotsenti, f.f.n
Oliy ta’limdan keyingi ta’lim ofisi boshlig‘i, s.f.n.

M.Abduraxmanova

V.Mamatkasimova

M. Siddiqova

Taqrizchilar:

G.S. Kurbonova – O‘zMU Fransuz filologiyasi kafedrası professori v. b., (DSc)
A.X.Aripova – Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universitetining O‘zbek va rus tillari kafedrası dotsenti, f.f.n.

Ushbu ilmiy-amaliy konferensiyaning maqolalarini tahlil qilish va chop etishga tavsiya etish uchun tahririyat–noshirlik guruhi:

Sh. Sh.Xudaykulova – O‘zbek va rus tillari kafedrası dotsent v.b., f.f.f.d.(Phd)

Sh. U.Normatova – O‘zbek va rus tillari kafedrası dotsenti, f.f.n.

MUNDARIJA

<u>SUN’IY INTELLEKT TIL TA’LIMIDA: CHATGPT IMKONIYATLARIDAN OQILONA FOYDALANISHNING METODIK YO’LLARI</u>	7
SH.U.NORMATOVA (JIDU)	
<u>NEMIS TILI TA’LIMIDA MADANIY KOMPONENTNI RIVOJLANTIRISHDA ADABIYOTNING ROLI</u>	13
G.R.ASATOVA (JIDU)	
<u>МЕЖПРЕДМЕТНАЯ ИНТЕГРАЦИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЮРИСПРУДЕНЦИИ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩЕГО ЮРИСТА</u>	19
Н.Э.ШАРИПОВА (УМЭД)	
<u>OLIY TA’LIM MUASSASALARIDA IKKINCHI XORIJIIY TILNI O’QITISH SAMARADORLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR</u>	27
K.Q.ISTAMOVA (JIDU)	
<u>O’ZBEKISTONDA CHET ELLIKLARGA TURK TILINI O’QITISH USULLARI VA TA’LIM JARAYONIDA MUAMMOLAR</u>	32
N.SH.XODJAYEVA (JIDU)	
<u>O’ZBEK TILI DARSLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA BADIY MATNDAN FOYDALANISHNING YANGICHA USULLARI</u>	43
M.X.SADULLAYEVA (JIDU)	
<u>ADABIYOT DARSLARIDA TABIAT TASVIRIGA OID MATNLARNI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI O’QITISH</u>	49
M.F.FOZILOVA (O’zDJTU)	
<u>DIPLOMATIK MULOQOT KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHDA MADANIY RESURSLARNI O’RGATISHNING AHAMIYATI</u>	58
M.D.ABDURAXMANOVA (JIDU)	
<u>TALABA–YOSHLARDA VATANPARVARLIK QADRIYATLARINI SHAKLLANTIRISHDA BADIY USLUB VA MILLIY SHE’RIYATNING O’RNI</u>	64
SH.S.XUDAYKULOVA (JIDU)	
<u>К ВОПРОСУ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО–КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ–МЕЖДУНАРОДНИКОВ В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА</u>	70
Г.М.РАХМАТУЛЛАЕВА (УМЭД)	

<u>O'ZGARUVCHI DUNYODA BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI VA ZAMONAVIY TA'LIM TRENDLARI</u>	76
A.X.ARIPOVA (JIDU)	
<u>QADRIYATLAR VOQEALANISHINING DISKURSIV MODEL</u>	83
G.R.KOMILOVA (ToshDO'TAU)	
<u>ЯЗЫКОВАЯ ПОДГОТОВКА КАК ФАКТОР УСПЕХА В МЕЖДУНАРОДНОЙ ПОЛИТИКЕ</u>	91
A.B.ATABEKOVA (УМЭД)	
<u>LOTIN TILINING DIPLOMATIYA SOHASIDA QO'LLANISH XUSUSIYATLARI</u>	95
SH.A.XASANOVA (JIDU)	
<u>O'ZBEK TILINI IKKINCHI TIL SIFATIDA O'QITISHDA MILLIY REALIYALARNING LINGVODIDAKTIK IMKONIYATLARI</u>	102
D.D.SAYFULLAYEVA (JIDU)	
<u>ДИСКУРСИВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ РЕЧИ СТУДЕНТОВ, ИЗУЧАЩИХ РУССКИЙ ЯЗЫК КАК ИНОСТРАННОМУ</u>	105
B.B. МЯКОТА (УМЭД)	
<u>ПСИХОЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДИПЛОМАТИЧЕСКОГО ДИСКУРСА У СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ</u>	112
T.D.ПОЛАТОВА (УМЭД)	
<u>СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ РАЗВИТИЯ РЕФЛЕКСИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В ПРЕПОДАВАНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА</u>	120
P.Ш.АБДУМУМИНОВА (УМЭД)	
<u>NEMIS TILI YO'NALISHI TALABALARINING MAMLAKATSHUNOSLIKKA OID BILIMLARINI BADIY MATNLAR ORQALI TAKOMILLASHTIRISH TEXNOLOGIYASI</u>	126
A.P.NARMATOVA (JIDU)	
<u>РОЛЬ ГЛАГОЛЬНЫХ КОНСТРУКЦИЙ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ РЕЧИ СТУДЕНТОВ ДИПЛОМАТИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ</u>	130
Ю.Б.ЮЛДАШБАЕВА (УМЭД)	
<u>ONA TILI TA'LIMIDA O'QIB TUSHUNISH KOMPETENSIYASINI BAHOLOVCHI TOPSHIRIQLARNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI</u>	134
M.RASULOVA (ToshDO'TAU TAYANCH DOKTORANTI)	
<u>ZAMONAVIY O'ZBEK TILIDA TIL ME'YORI VA VARIANTLILIK</u>	142
M.M.ABIDOVA (O'zMU MAGISTRANTI)	

<u>DAVLAT TILI “YUMSHOQ KUCH” QUROLI SIFATIDA</u>	151
S.D.SALIXOVA (JIDU TALABASI)	
<u>GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA HUQUQIY NEOLOGIZMLAR VA ULARNING QO‘LLANISHI</u>	156
L.M.TURSUNOVA (JIDU TALABASI)	
<u>FERDINAND DYUSHENNING “QAMAR” ROMANINI TARJIMA QILISHDA MADANIY EKVIVALENTLIK MASALALARI</u>	162
V.A.MAMATKASIMOVA (JIDU)	
<u>CHET TILINI O‘QITISHDA “HA” VA “YO‘Q” SO‘Z MA‘NOLARINING BERILISHI XUSUSIDA</u>	167
H.K.IMAMOVA (JIDU)	
<u>INSON TANA TAJRIBASI VA UNING MAQOLLARDA AKS ETISHI</u>	172
Q.N.NAZAROV (JIDU)	
<u>ISPAN TILIDA REKLAMA MATNLARIDA LINGVOKULTURAL KODLARNI O‘RGANISH</u>	180
N.A.SAIDOVA (JIDU)	
<u>VIRTUAL TA‘LIM MUHITI ASOSIDA ISPAN TILINI O‘QITISHNING INNOVATSION MODELLARI</u>	185
N.K.XAYRULLAYEVA (JIDU)	
<u>ПЕЙОРАТИВНОСТЬ, ВЫРАЖЕННАЯ ПОСРЕДСТВОМ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ В УЗБЕКСКОМ И РУССКОМ ЯЗЫКЕ</u>	193
M.K.ZARIPOVA (TepГУ)	
<u>МОТИВАЦИЯ И ВАЛЕНТНОСТЬ КАК ФАКТОРЫ РАСШИРЕНИЯ СЕМАНТИЧЕСКОГО ПОЛЯ «BEHAVIOUR / ПОВЕДЕНИЕ»</u>	199
L.A.ABDULLAEVA (UMЭД)	
<u>ISPAN TILIDAGI ILMIY MATNLARNI O‘ZBEK TILIGA TARJIMA QILISHDA TERMINOLOGIK MOSLIK VA ANIQLIK</u>	205
N.A.SAIDOVA (JIDU)	
<u>NAVIGATING THE INTERPLAY OF QUALITY EDUCATION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT: STRATEGIC IMPERATIVES AND TECHNOLOGICAL INNOVATIONS IN UZBEKISTAN’S PEDAGOGICAL LANDSCAPE</u>	211
N.X.RAXIMOVA, B.A.UMIRZAKOVA (UWED)	
<u>TALABALARNING LINGVISTIK KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA INTERFAOL MATN TAHLILI TEXNOLOGIYALARI</u>	216
O.Q.MO‘MINOVA (O‘zDITU)	

<u>ZAMONAVIY TA’LIM SHAROITIDA O’ZBEK TILINI O’QITISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR</u>	222
F.R.AZIZOVA (JIDU)	
<u>СТОРИТЕЛЛИНГ КАК ФОРМА ЦИФРОВОГО НАРРАТИВА В СОЦИАЛЬНЫХ СЕТЯХ</u>	227
A.C.KALBAEV (УМЭД)	
<u>TALABALAR TARJIMA FAOLIYATINI KUZATISH VA TAHLIL QILISH METODLARI</u>	233
N.F.BABAMURODOVA (O’zDJTU TAYANCH DOKTORANTI)	
<u>SUN’IY INTELLEKT VA YOSHLARNING SIYOSIY ISHTIROKI: RAQAMLI DEMOKRATIYA SHAROITIDA YANGI TENDENSIYALAR</u>	239
S.K.QO’SHIYEVA (УМО’IKTI TAYANCH DOKTORANTI)	
<u>ИНТЕГРАЦИЯ ПОДГОТОВКИ К DELF В ПРОЦЕСС ОБУЧЕНИЯ ФРАНЦУЗСКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ: КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД</u>	247
C.Ю.САЙДАЗИМОВА (УМЭД)	
<u>DONALD J. TRUMPNING INAUGURATSIYA NUTQI: SIYOSIY DISKURS VA TARJIMA STRATEGIYALARI</u>	255
A.R.ABDULLAYEV (JIDU)	
<u>RAQAMLI KORPUS TILSHUNOSLIGI VA SUN’IY INTELLEKT DAVRIDA O’ZBEK TILI: MILLIY KORPUSNI TAKOMILLASHTIRISH VA SINXRON TARJIMA TEXNOLOGIYALARI</u>	262
SH.J.JAHONOV (JIDU TALABASI)	
<u>РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ</u>	269
H.G. БУКРЕЕВА (УМЭД)	

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati:

1. Abduvaliyev, T., Ispan tilidagi reklama matnlarida lingvokultural kodlarni o’rganish., Toshkent, 2019, 117 b.
2. Alimov, S., Til va madaniyat: Ijtimoiy kommunikatsiya aspektlari., Toshkent, 2018, 78 b.
3. Bobojonov, R., Lingvokultural kodlar va reklama kommunikatsiyasi., Samarqand, 2020, 47 b.
4. Ergashev, J., Reklama matnlarida madaniyat va til interaktsiyasi., Toshkent, 2021, 101 b.
5. Karimova, M., Metafora va frazeologik birliklar orqali lingvokultural kodlarni ifodalash, Toshkent, 2020, 118 b.
6. Qodirov, A., Oilaviy qadriyatlar va brend imidji, Buxoro, 2021, 125 b.
7. Rahmatov, L., Kvantitativ tahlil metodlari va lingvokultural kodlar., Toshkent, 2019, 142 b.
8. Rustamov, F., Lingvokultural kodlarning auditoriya idrokidagi funksiyalari., Samarqand, 2020, 167 b.
9. Sobirov, N., Reklama lingvistikasida lingvokultural elementlarni o’rganish., Toshkent, 2018, 189 b.

VIRTUAL TA’LIM MUHITI ASOSIDA ISPAN TILINI O’QITISHNING INNOVATSION MODELLARI

N.K.XAYRULLAYEVA (JIDU)

Annotatsiya: Mazkur maqolada virtual ta’lim muhiti asosida ispan tilini o’qitishning innovatsion modellari tahlil qilinadi. Tadqiqotda raqamli platformalar, multimedia vositalari va interaktiv texnologiyalarning o’quv jarayoniga integratsiyasi hamda ularning talabalarning kommunikativ

kompetensiyasini rivojlantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, virtual ta’lim muhitidan foydalanish orqali o’quv jarayonining samaradorligini oshirish va mustaqil ta’lim faoliyatini rivojlantirish imkoniyatlari asoslab beriladi.

Kalit so’zlar: *Raqamli transformatsiya, virtual ta’lim muhiti, ispan tilini o’qitish, innovatsion pedagogik modellar, interaktiv texnologiyalar, kommunikativ kompetensiya, multimedia ta’lim vositalari.*

XXI asrda ta’lim tizimida kechayotgan raqamli transformatsiya jarayonlari o’quv faoliyatining mazmuni, shakli va metodlarini tubdan yangilash zaruratini yuzaga keltirmoqda. Axborot–kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta’lim jarayonini an’anaviy modeldan innovatsion, moslashuvchan hamda texnologik jihatdan integratsiyalashgan tizimga aylantirishni talab qilmoqda. Ayniqsa, xorijiy tillarni o’qitish sohasida virtual ta’lim muhitining joriy etilishi o’quv jarayonini interaktiv, kommunikativ hamda talaba markazli yondashuv asosida tashkil etish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Shu nuqtai nazardan, ispan tilini o’qitish metodikasini raqamli pedagogika tamoyillari asosida takomillashtirish masalasi zamonaviy ta’lim tizimining dolzarb yo’nalishlaridan biri hisoblanadi.

Bugungi kunda virtual ta’lim muhitlari ta’lim jarayonida nafaqat axborot uzatish vositasi, balki o’quvchilarning mustaqil ta’lim faoliyatini tashkil etish, ularning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish hamda individual o’quv trayektoriyasini shakllantirishga xizmat qiluvchi kompleks pedagogik platforma sifatida qaralmoqda. Virtual platformalar, multimedia resurslari, interaktiv topshiriqlar hamda sinxron va asinxron muloqot vositalari orqali talabalarning lingvistik, pragmatik va sotsiomadaniy kompetensiyalarini rivojlantirish imkoniyati sezilarli darajada ortadi. Bunday muhitda ta’lim jarayoni o’qituvchi va talaba o’rtasidagi hamkorlik, faol muloqot hamda o’quv jarayonining individuallashtirilishi asosida tashkil etiladi. Shu bilan birga, xorijiy til sifatida

ispan tilini o’qitishda virtual ta’lim muhitidan samarali foydalanish masalasi hali ham ilmiy–metodik jihatdan chuqur tadqiq etishni talab qiladi. Xususan, virtual muhitda o’quv jarayonini loyihalash, innovatsion pedagogik modellarni ishlab chiqish hamda ularning ta’lim samaradorligiga ta’sirini aniqlash dolzarb ilmiy muammolardan biri sifatida namoyon bo’lmoqda.

Mazkur tadqiqotning maqsadi virtual ta’lim muhiti asosida ispan tilini o’qitishning innovatsion modellarini ilmiy jihatdan tahlil qilish hamda ularning ta’lim jarayonidagi pedagogik samaradorligini asoslashdan iborat. Tadqiqot doirasida virtual ta’lim muhitining didaktik imkoniyatlari, interaktiv texnologiyalarning o’quv jarayoniga integratsiyasi hamda talabalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga ta’siri o’rganiladi. Shuningdek, virtual ta’lim muhitiga asoslangan innovatsion o’qitish modelining konseptual asoslari ishlab chiqiladi.

Mazkur tadqiqot metodologik jihatdan zamonaviy pedagogika, raqamli ta’lim nazariyasi hamda xorijiy tillarni o’qitish metodikasi tamoyillariga asoslanadi. Tadqiqot jarayonida virtual ta’lim muhiti sharoitida ispan tilini o’qitish samaradorligini aniqlash, shuningdek, innovatsion pedagogik modellarni ishlab chiqish va ularning amaliy natijadorligini baholash maqsadida kompleks ilmiy–uslubiy yondashuvdan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi tizimli, integrativ hamda kompetensiyaviy yondashuvlarning o’zaro uyg’unligiga tayangan holda shakllantirildi.

Tadqiqotning nazariy asosini xorijiy tillarni kommunikativ yondashuv asosida o’qitish konsepsiyasi, raqamli pedagogika tamoyillari hamda virtual ta’lim muhitida o’quv jarayonini tashkil etish nazariyalari tashkil etadi. Ushbu yondashuvlar ta’lim jarayonini talaba markazli model asosida tashkil etish, o’quvchilarning faol o’quv faoliyatini rag’batlantirish hamda ularning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik

strategiyalarni ishlab chiqishga imkon yaratadi [Azimov;2010: 176]. Shu bilan birga, tadqiqotda interaktiv va adaptiv ta’lim texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari ham hisobga olindi.

Tadqiqot jarayonida bir qator umumilmiy va maxsus pedagogik metodlardan foydalanildi. Xususan, muammoni nazariy jihatdan asoslash maqsadida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash va umumlashtirish metodlari qo’llanildi. Virtual ta’lim muhiti sharoitida ispan tilini o’qitish jarayonining o’ziga xos xususiyatlarini aniqlash uchun tizimli tahlil hamda pedagogik modellashtirish metodlaridan foydalanildi. Mazkur metodlar yordamida virtual ta’lim platformalari asosida ispan tilini o’qitishning innovatsion modelini ishlab chiqish imkoniyati yaratildi [Bimm;2007: 94].

Tadqiqot doirasida empirik metodlar – pedagogik kuzatish, so’rovnoma hamda tajriba–sinov ishlari amalga oshirildi. Pedagogik kuzatish metodi orqali talabalarining virtual ta’lim muhitida ispan tilini o’zlashtirish jarayonidagi faoliyati, ularning interaktiv topshiriqlarni bajarish darajasi hamda kommunikativ faoliyat ko’rsatkichlari o’rganildi. So’rovnoma metodi esa talabalar va o’qituvchilarning virtual ta’lim texnologiyalaridan foydalanish bo’yicha munosabati va tajribasini aniqlashga xizmat qildi [Byram; 1998: 58].

Pedagogik tajriba–sinov ishlari virtual ta’lim platformalari asosida tashkil etilgan o’quv jarayonida amalga oshirilib, unda interaktiv topshiriqlar, multimedia resurslari, onlayn muloqot vositalari hamda raqamli baholash tizimlari integratsiya qilindi. Tajriba jarayonida talabalar faoliyatining lingvistik, kommunikativ hamda kognitiv ko’rsatkichlari tahlil qilinib, innovatsion modelning o’quv jarayoniga ta’siri aniqlashtirildi. Olingan natijalar statistik tahlil asosida umumlashtirildi hamda virtual ta’lim muhiti asosida ispan tilini o’qitishning samaradorligi ilmiy jihatdan asoslab berildi [Chapelle;2001: 121].

Natijada, qo'llanilgan metodologik yondashuvlar hamda tadqiqot metodlari virtual ta'lim muhitida ispan tilini o'qitishning innovatsion modelini ishlab chiqish, uning pedagogik samaradorligini aniqlash va ilmiy asoslash imkonini berdi.

Tadqiqot jarayonida virtual ta'lim muhiti asosida ispan tilini o'qitishning innovatsion modeli amaliy jihatdan sinovdan o'tkazildi hamda uning pedagogik samaradorligi kompleks tahlil qilindi. Tajriba–sinov ishlari davomida raqamli platformalar, multimedia resurslari, interaktiv topshiriqlar va sinxron hamda asinxron muloqot vositalari integratsiya qilingan o'quv muhiti tashkil etildi. Mazkur yondashuv o'quv jarayonining moslashuvchanligini ta'minlash, talabalarning o'quv faoliyatiga faol jalb etilishini kuchaytirish hamda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish uchun zarur shart–sharoitlarni yaratdi. O'tkazilgan kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, virtual ta'lim muhitida tashkil etilgan interaktiv mashg'ulotlar talabalarning til o'rganishga bo'lgan motivatsiyasini sezilarli darajada oshiradi hamda ularning o'quv faoliyatidagi mustaqillik darajasini kuchaytiradi [Dudeney 2007: 89].

Tajriba natijalari shuni ko'rsatdiki, virtual platformalar asosida tashkil etilgan o'quv jarayonida talabalar lingvistik materialni o'zlashtirish bilan bir qatorda kommunikativ vaziyatlarda til birliklaridan samarali foydalanish ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar. Ayniqsa, videokonferensiya, onlayn forumlar va interaktiv dialog mashqlari kabi vositalardan foydalanish talabalarning og'zaki nutq faoliyatini faollashtirishda muhim omil bo'lib xizmat qildi. Bunday pedagogik muhitda o'quv jarayoni faqat nazariy bilimlarni egallash bilan cheklanmay, balki real kommunikativ vaziyatlarga yaqinlashtirilgan o'quv faoliyati orqali til ko'nikmalarining kompleks rivojlanishiga xizmat qiladi [Egbert 2007: 132].

Bundan tashqari yurisprudensiya, iqtisodiyot kabi mutahassislik fanlarini o’qitishda ham virtual ta’lim usullari juda qo’l keladi. Masalan ispancha yuridik lug’at bilan ishlash bir qator muammolarni keltirib chiqaradi. Xalqaro huquq terminologiyasi Ispaniya va Lotin Amerikasi davlatlarining huquqiy tizimlarining o’ziga xos xususiyatlarini aks ettiradi; ko’p jihatdan anglo–sakson va kontinental an’analardan farq qiladi. Bundan tashqari, qiyinchiliklar rus tili va o’zbek tillarida ko’pgina so’zlarning to’g’ridan-to’g’ri ekvivalentlarning yo’qligi, shuningdek, kontekstga qarab yuridik atamalar tomonidan olingan ma’nolarning xilma–xilligidan kelib chiqadi. Bularning barchasi ilmiy izlanishni talab qiladi va o’qitish usullarini tushunish va istiqbolli usullarni izlash kerak bo’ladi. [Хайруллаева Н.К 2025: 23].

Virtual ta’lim muhiti o’quv jarayonining individuallashtirilishini ta’minlashda muhim pedagogik imkoniyatlarga ega. Raqamli platformalarda qo’llanilgan adaptiv topshiriqlar tizimi talabalarning bilim darajasi, o’quv ehtiyojlari hamda individual o’zlashtirish sur’atiga moslashtirilgan o’quv faoliyatini tashkil etishga imkon yaratdi. Natijada, o’quvchilarning mustaqil ta’lim faoliyati faollashdi, ularning o’z–o’zini nazorat qilish hamda reflektiv tahlil qilish ko’nikmalari shakllandi. Mazkur jarayon virtual ta’lim muhitining faqat texnologik vosita emas, balki kompleks pedagogik tizim sifatida faoliyat yuritishini ko’rsatadi [Harmer 2007: 74]. Bundan tashqari, multimedia resurslari asosida tashkil etilgan o’quv faoliyati talabalarning tinglab tushunish va o’qib anglash ko’nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etdi. Autentik videomateriallar, audioresurslar hamda interaktiv test tizimlari yordamida talabalar til materialini kontekstual muhitda o’zlashtirish imkoniyatiga ega bo’ldilar. Bu esa til birliklarini faqat grammatik jihatdan emas, balki ularning funksional va pragmatik xususiyatlarini ham chuqurroq anglashga xizmat qildi [Richards; 2014: 115].

Tadqiqot natijalari shuningdek, virtual ta’lim muhitida o’qituvchi va talaba o’rtasidagi pedagogik hamkorlikning yangi shakllari shakllanishini ko’rsatdi. Onlayn maslahatlar, muhokama forumlari va raqamli baholash tizimlari orqali o’quv jarayonida doimiy pedagogik aloqa ta’minlandi. Natijada, talabalarning o’quv jarayonidagi faolligi ortib, ularning kommunikativ faoliyatga bo’lgan ishtiroki yanada kengaydi. Bu esa innovatsion modelning samaradorligini tasdiqlovchi muhim pedagogik ko’rsatkichlardan biri sifatida baholandi [Salmon 2013: 143].

Olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko’rsatadiki, raqamli transformatsiya sharoitida virtual ta’lim muhitiga asoslangan pedagogik yondashuvlar xorijiy tillarni, xususan ispan tilini o’qitish jarayonini samarali tashkil etishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Virtual ta’lim platformalari, multimedia resurslari va interaktiv kommunikatsiya texnologiyalarining o’quv jarayoniga integratsiyasi talabalarning til o’rganish faoliyatini faollashtirish, ularning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish hamda o’quv jarayonining moslashuvchanligini ta’minlashga xizmat qiladi. Bunday pedagogik muhit o’quv jarayonini an’anaviy bilim uzatish modelidan faol, talaba markazli va interaktiv ta’lim tizimiga transformatsiya qilish imkonini yaratadi.

Tadqiqot davomida virtual ta’lim muhiti asosida ishlab chiqilgan innovatsion o’qitish modeli o’quv jarayonining strukturaviy hamda metodik jihatdan takomillashuviga xizmat qilishi aniqlandi. Ushbu model doirasida raqamli platformalar, adaptiv topshiriqlar tizimi hamda interaktiv muloqot vositalaridan foydalanish talabalarning lingvistik, kommunikativ va sotsiomadaniy kompetensiyalarini kompleks ravishda rivojlantirishga imkon yaratadi. Shuningdek, virtual ta’lim muhitida tashkil etilgan o’quv faoliyati talabalarning mustaqil ta’lim ko’nikmalarini shakllantirish, ularning reflektiv

fikrlashini rivojlantirish hamda individual o’quv trayektoriyasini belgilash jarayonini samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati

1. Azimov E.G., Shchukin A.N. Chet tillarini o’qitish metodikasi nazariyasi va amaliyoti., Moskva, 2010, 176 b.
2. Bim I.L. Xorijiy tillarni o’qitish metodikasi: nazariya va amaliyot., Moskva, 2007, 94 b.
3. Byram M. Language Teaching and Intercultural Competence., Clevedon, 1997, 58 p.
4. Chapelle C.A. Computer Applications in Second Language Acquisition., Cambridge, 2001, 121 p.
5. Crystal D. Language and the Internet., Cambridge, 2006, 143 p.
6. Dudeney G. Hockly N. How to Teach English with Technology., Harlow, 2007 – 89 p.
7. Egbert J., Hanson-Smith E. CALL Environments: Research, Practice and Critical Issues., Alexandria, 2007, 132 p.
8. Harmer J. The Practice of English Language Teaching., London, 2007, 74 p.
9. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching., Cambridge, 2014, 115 p.
10. Salmon G. E-Moderating: The Key to Teaching and Learning Online., London, 2013, 143 p.
11. Хайруллаева Н.К. Проблемы и перспективы преподавания испанской юридической терминологии в международно-правовом контексте, «Вестник науки и образования» Россия, №9 (164)–1. 2025, 25с.